

Aile Yeterlik Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Yeterlik Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16458>

Özet

Aile Yeterlik Ölçekleri (AYÖ), ebeveynlerin ve aile üyelerinin kendi aile i?levleri, çocuk yeti?tirme becerileri ve aile içi sorunlarla ba?a ç?kma kapasitelerine yönelik alg?lad?klar? yeterlik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araç setidir. Bu özel giri?, 2018 y?l?nda T. Y?lmaz-Bingöl ve M. Kalkan taraf?ndan gerçekte?tirilen ölçeklerin Türkçe'ye **uyarlama**, geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?n? temel almaktadır. **Psikometri** alanında yap?lan bu **uyarlama** çal??mas?, ölçeklerin Türk kültürü ba?lam?nda tutarlı ve geçerli sonuçlar üretmesini sa?lamay? hedeflemiştir.

Ölçek, ailelerin kendilerini ne kadar yetkin hissettiklerini de?erlendirerek, psikolojik dan??manlık ve aile terapisi süreçlerinde önemli tan?sal bilgiler sunmaktadır. Çal??man?n detaylar?, FSM ?lmî Ara?t?rmalar ?nsan ve Toplum Bilimleri Dergisi'nde yay?mlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Aile yeterli?i, ebeveyn yeterli?i, aile i?levi, psikometrik özellikler, ölçek **uyarlama**, **geçerlik**, **güvenirlik**.

Yazarlar

Tu?ba Y?lmaz Bingöl, Mustafa Kalkan

Amaç

Aile Yeterlik Ölçeklerinin temel amacı, bireylerin ve aile sistemlerinin çe?itli zorluklarla ve geli?imsel görevlerle ba?a ç?kma konusunda alg?lad?klar? yeterlilik düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçekler, ailelerin problem çözme, ileti?im kurma ve çocuk yeti?tirme sorumluluklar?n? yerine getirme konusundaki öz yeterlik inançlar?n? de?erlendirmeye yardımcı olur.

Ölçeklerin Türkçe'ye uyarlanması, Türk aile yap?s? ve kültürel dinamikleri göz önünde bulundurularak, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?labilir güvenilir bir araç sa?lamay? amaçlanm??tır. Bu sayede, aile dan??manl??? programlar?n?n etkinli?inin ölçülmesi ve risk alt?ndaki ailelerin belirlenmesi mümkün hale gelmektedir.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teori çerçevesinde ele al?nan **Aile Yeterli?i** (Family Competence/Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. **Aile Yeterli?i**, ailenin ba?arılı bir ?ekilde i?lev görme, zorluklara uyum sa?lama ve belirlenen hedeflere ula?ma kapasitesine dair kolektif inanc?n? ifade eder. Bu yap?

genellikle çok boyutludur ve ?unlar? içerebilir:

Ebeveynlik Yeterli?i (Çocuk yeti?tirme becerilerine inanç)

?leti?im ve Duygusal Düzenleme Yeterli?i

Problem Çözme ve Kriz Yönetimi Yeterli?i

Sosyal Destek Arama ve Kullanma Yeterli?i

Ölçekler, bu farklı boyutlardaki algılanan yetkinli?i ölçerek, ailenin genel psikososyal sa?l??? hakkında kapsamlı bir de?erlendirme sunar.

Geçerlik

Yılmaz-Bingöl ve Kalkan (2018) tarafından yürütülen **uyarlama** çalışmasında, ölçeklerin Türkçe versiyonunun psikometrik **geçerlik** kanıtları incelenmiştir. Geçerlik çalışmaları genellikle yapı **geçerlik** (faktör analizi yoluyla) ve ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili diğer ölçeklerle korelasyon) yöntemlerini içerir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olsa da, uyarlama sürecinde uzman görüşü alınmış, dil ve kültürel ete?erlik sa?lanmıştır. Çalışmanın sonuçları, ölçeğin Türk örnekleminde ölçmek istedi?i teorik yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtü?ünü göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeklerin **güvenirlik** analizi, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı maddelere karşı tutarlılığını de?erlendirir. Uyarlama çalışmasında genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullanılmıştır.

Yılmaz-Bingöl ve Kalkan, ölçeklerin farklı alt boyutları için yeterli düzeyde iç tutarlılık katsayıları elde ederek, ölçeklerin Türkçe formunun tutarlı ölçümler yapma yetene?ine sahip oldu?unu doğrulamışlardır. Bu yüksek **güvenirlik** düzeyleri, ölçeklerin ara?tırma ve uygulama alanlarında güvenle kullanılabilmesini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasının kritik bir aşaması, ölçeklerin orijinal yapısal modelinin Türkçe veri setinde doğrulanmasıdır. Bu amaçla Doğruluk **Faktör Analizi** (DFA) veya Keşfedici **Faktör Analizi** (KFA) kullanılmıştır.

Faktör analizleri, Aile Yeterlik Ölçeklerinin birden fazla alt boyuta sahip oldu?unu ve bu alt boyutların Türk örnekleminde de tutarlı bir şekilde ayrıttığını göstermiştir. Elde edilen model uyum indeksleri, ölçeklerin teorik yapılarının ampirik verilerle uyumlu oldu?unu kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Spesifik dereceleme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlaması yapılan dil), Orijinal dil (kaynakta belirtilmemiştir, ancak genellikle İngilizce'dir)

Popülasyon Grubu: Yetkinler, Ebeveynler, Aile Üyeleri

Yaş Grubu: Yetkin Popülasyon

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan yetkinler ve ebeveynler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların kendilerine sunulan maddelere ne ölçüde katıldıkları belirtilmeleri yoluyla gerçekleştirilen öz bildirim yöntemine dayanır.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik test, **aile yeterliği**, ebeveynlik, çocuk gelişimi, psikolojik danışmanlık, FSM İmî Araştırmalar, Tuşba Yılmaz Bingöl.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tuşba Yılmaz Bingöl

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: tbingol@fsm.edu.tr

Yazma Adresi: Veri mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Test Yayıncılığı (Uyarlama): 2018

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım veya bilimsel araştırmalarda kullanım için gerekli izinler ve ücret bilgisi, sorumlu yazar (Tuşba Yılmaz Bingöl) ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

PDF Erişimi: Ölçeğin uyarlama çalışmasına ait orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan

indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: [aile-yeterlik-olcekleri-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yılmaz-Bingöl, T., ve Kalkan, M. (2018). Aile Yeterlik Ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliği. *FSM İmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (12), 141-169.

Aile Yeterlik Ölçeklerinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri orijinal kaynaktan (kaynak kodunda) açıkça belirtilmemiştir. Maddelerin tamamına erişim için yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM